

Concluzie

Actual Sistemul de Asistență Medicală Urgentă în Republica Moldova:

- Necesită fortificare și perfecționare în continuare în scopul asigurării accesibilității și echității sociale a populației;
- Crearea și modernizarea capacităților serviciului AMU, în conformitate cu cerințele existente în sistemele de medicina de urgență a țărilor Comunității Europene, vor crește eficiența și calitatea asistenței medicale de urgență cât și gradul de satisfacție al populației în aceste servicii.

Bibliografie

1. Ciobanu Gh. *Fortificarea Serviciului Asistență Medicală Urgentă în Republica Moldova în anii 2006-2010*. Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe Medicale 1(10), 2007. Chișinău, 2007, p. 199-211.

2. Ciobanu Gh. *Managementul serviciului de urgență în sistemul sănătății publice al Republicii Moldova*. // Tipografia Centrală, Chișinău 2007, 320 p.

3. Ețco C. *Management în sistemul de sănătate*. // Epigraf, Tipografia Centrală, Chișinău 2006, 864 p.

4. CNAM RM. *Raport privind utilizarea mijloacelor din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2007*. Chișinău 2008, 14 p.

5. CNAM RM. *Raport privind utilizarea mijloacelor din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2008*. Chișinău 2009, 12 p.

6. Ministerul Sănătății al RM:

1) *Raport de activitate a Ministerului Sănătății pentru anul 2007*. // Chișinău, 2008, 103 p.

2) Centrul Național de Management în Sănătate. *Indicatorii preliminari în forma prescurtată privind sănătatea populației și activitatea Instituțiilor Medico-Sanitare pe anul 2009*. // Chișinău, 2010, p. 332.

3) Centrul Național de Management în Sănătate. *Sănătate Publică în Moldova, anul 2007*. // Chișinău, 2008, p. 333.

4) Centrul Științifico-Practic „Sănătate Publică și Management Sanitar”. *Sănătate Publică în Moldova, anul 2006*. // Chișinău, 2007, p. 308.

5) Centrul Științifico-Practic „Sănătate Publică și Management Sanitar”. *Sănătate Publică în Moldova, anul 2005*. // Chișinău, 2006, p. 305.

6) Centrul Științifico-Practic „Sănătate Publică și Management Sanitar”. *Sănătate Publică în Moldova, anul 2004*. // Chișinău, 2005, p. 255.

7) Centrul Științifico-Practic „Sănătate Publică și Management Sanitar”. *Sănătate Publică în Moldova, anul 2003*. // Chișinău, 2004, p.266.

REFORMA ASISTENȚEI MEDICALE SPITALICEȘTI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Dumitru Tintiuc, dr. hab. med., prof. univ; Corina Vicol, dr. în med.,

asis. univ., Leonid Margine, dr. în med., asis. univ.

Catedra Sănătate Publică și Management ”Nicolae Testemițanu”

Summary

The reform of hospital medical assistance in Republic of Moldova

This article elucidates the general aspects of reforms in domain of hospital medical assistance. The optimization of the indices of hospital medical assistance in Republic of Moldova is an actual problem hospital services confront with. It affects the access of the population to the hospital services.

Rezumat

Acest articol elucidează aspectele generale asupra reformelor în domeniul asistenței spitalicești. Optimizarea indicilor de activitate spitalicească în Republica Moldova este o problemă actuală cu care se confruntă serviciile spitalicești și care afectează accesul populației la serviciile spitalicești.

Introducere

În prezent în toate sistemele sanitare indiferent de metodele de administrare și finanțare, asigurarea cu paturi spitalicești și utilizarea acestora sunt de o importanță majoră pentru economia și planificarea sanitară. Scopul reformelor în sănătate este creșterea speranței de viață, satisfacerea necesităților populației ce țin de serviciile medicale, sporirea accesului populației la servicii medicale calitative, asigurarea echității populației, acoperirea populației cu servicii medicale de bază, ameliorarea calității serviciilor medicale.

Tendențele de reducere a paturilor spitalicești în țările Europei, s-au răspândit și în Republica Moldova, unde au fost întreprinse măsuri de lichidare a spitalelor inutile și la fel a fost micșorat numărul de paturi, în baza Hotărârii Guvernului R. Moldova nr. 668 din 17.07.1997 „Cu privire la aprobarea concepției reformării sistemului asistenței medicale din R. Moldova în condițiile economiei noi pentru anii 1997-2003”.

În Republica Moldova pe parcursul anilor 1998-2006 s-a micșorat numărul instituțiilor spitalicești de 3,7 ori, de la 245 la 65 instituții spitalicești. Respectiv, s-a micșorat și numărul de paturi spitalicești, dar cu toate acestea rata de utilizare a patului rămâne sub nivelul dorit. Conform strategiei de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada anilor 2008-2017, rata de utilizare a patului în an a constituit 66,02%, deaceea conform estimărilor experților internaționali, necesitățile populației ar fi satisfăcute cu o rețea de spitale bine structurată și planificată în dependență de accesul geografic și de aspectul demografic al populației.

Analiza comparativă a asigurării populației rurale cu paturi spitalicești în perioada studiată ne indică că în spitalele raionale este o tendință de micșorare a asigurării populației cu paturi spitalicești. În anul 2007 asigurarea populației rurale cu paturi spitalicești s-a micșorat de 2,5 ori comparativ cu anul 1998 (31,6 și 80,3 la 10000 locuitori). (Tabelul 1)

Tabelul 1

Asigurarea populației rurale cu paturi în RM pe perioada anilor 1998-2007 (la 10000 locuitori)

	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
La 10000 locuitori	80,3	42,3	40,3	40,2	37,2	34,1	32,7	32,4	31,6

Pentru a evidenția unele legități s-au calculat indicatorii seriei cronologice, prezentați în tabelul 2.

Tabelul 2

Indicatorii seriei cronologice pentru asigurarea populației rurale cu paturi spitalicești pe perioada anilor 1998-2007

Indicatorii seriei cronologice	Anii									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Sporul absolut	-	-3,6	-34,4	-2,0	-0,1	-0,3	-3,1	-1,4	-0,3	-0,8
Ritmul sporului	-	-4,4	-44,8	-4,7	-0,2	-7,4	-8,3	-4,1	-0,9	-2,4
Ritmul creșterii	-	95,5	55,1	95,2	99,7	92,5	91,6	95,8	99,0	97,5
Valoarea absolută a 1% de spor	-	0,8	0,7	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Indicele ilustrativ(%)	100	95,5	52,6	50,1	50,0	46,3	42,4	40,7	40,3	39,3

Analiza indicatorilor a dat posibilitate să apreciem că:

- Sporul absolut al asigurării populației cu paturi este negativ pentru toată perioada anilor 1998-2007.
- Ritmul sporului al asigurării populației cu paturi este negativ cu valoarea minimă în anul 2000, constituind „-”, 44,8%, cu 44,6% mai puțin decât în anul 2002.
- Ritmul creșterii maxime al asigurării populației cu paturi a fost înregistrat în anul 2002, constituind 99,7%. Creșterea minimă în anul 2000 – constituind 55,1% și anul 2007 – 97,5%.
- Valoarea absolută a 1% de spor al asigurării populației cu paturi pentru perioada anilor 1998 – 2007 variază de la 0,8 pînă la 0,3, înregistrînd valori maxime în anul 1999.
- Indicele ilustrativ al asigurării populației cu paturi către anul 2007 are o tendință de descreștere.

De către noi a fost efectuată clasarea raioanelor republicii în funcție de asigurarea cu paturi. Clasarea a fost efectuată pentru anul 2003, pînă la implementarea asigurărilor obligatorii de asistență medicală și pentru anul 2007, după implementarea asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

Reieșind din datele obținute, putem să evidențiem următoarele legități pentru anii 2003 și 2007.

Toate raioanele sunt repartizate în cinci nivele: scăzut, sub mediu, mediu, peste mediu, înalt.

- Nivelul scăzut se observă în aceleași raioane, pînă și după implementarea asigurărilor obligatorii de asistență medicală.
- S-a micșorat asigurarea populației cu paturi, după implementarea asigurărilor obligatorii de asistență medicală în raioanele: Briceni, Călărași, Taraclia.
- S-a majorat asigurarea populației cu paturi, după implementarea asigurărilor obligatorii de asistență medicală în raioanele: Basarabeasca, Fălești, Nisporeni, Sângerei, Șoldănești.
- Nivelul înalt al asigurării populației cu paturi, pînă și după implementarea asigurărilor obligatorii de asistență medicală se înregistrează în raioanele Edineț, Cahul.

Eficientizarea continuă a infrastructurii spitalicești, dotarea cu echipament modern și eficient din punct de vedere al costului, implementarea tehnologiilor noi de tratament, externalizarea serviciilor spitalicești nemedicale, reprofilarea paturilor în paturi de îngrijire de lungă durată a pacienților cu maladii cronice, precum și alte măsuri ar putea reduce costurile fixe, pentru ca resursele rămase să fie direcționate spre ameliorarea calității serviciilor medicale. Îmbunătățirea continuă a infrastructurii spitalicești și tehnologiilor medicale va duce la scăderea costurilor și ameliorarea calității asistenței medicale spitalicești.

În așa fel, trebuie de menționat că reforma în domeniul ocrotirii sănătății în Republica Moldova a fost condiționată de aceea că situația în sectorul ocrotirii sănătății în anul 2004 nu includea: metode progresive și efective de optimizare a cheltuielilor pentru servicii medicale, micșorarea cheltuielilor, utilizarea metodelor efective de administrare a resurselor financiare.

Paturile spitalicești în Republica Moldova sunt repartizate în 3 niveluri. În anul 2007 RM a dispus de 19856 de paturi. Instituțiilor republicane le revine 40,3% (8004 paturi), celor municipale 17,2% (3470 paturi) și instituțiilor raionale 41,4% (8382 paturi). (Tabelul 3)

Analiza comparativă a structurii paturilor spitalicești în Republica Moldova pe perioada anilor 1998-2007 ne demonstrează următoarele: ponderea paturilor spitalicești în instituțiile republicane în această perioadă a crescut de 1,6 ori, de la 24,0% în anul 1998 pînă la 40,3% în anul 2007. În instituțiile municipale ponderea paturilor spitalicești a crescut de 1,4 ori. În instituțiile raionale ponderea paturilor spitalicești a crescut de 1,2 ori, de la 35,0% în anul 1998 pînă la 41,4 în anul 2007. Comparînd aceste date putem evidenția că structura paturilor spitalicești în RM s-a modificat, evidenta majorare fiind din contul altor Ministere și Departamente.

**Structura paturilor spitalicești în Republica Moldova pe perioada
anilor 1998-2007(%)**

Paturi spitalicești, inclusiv în:	Anii								
	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Instituții republicane	24,0	26,5	35,7	35,2	35,7	36,6	40,2	40,5	40,3
Instituții municipale	12,0	11,3	14,0	13,4	18,6	19,5	17,2	17,1	17,2
Instituții raionale	35,0	39,1	49,0	50,0	44,3	42,9	41,5	41,4	41,4
Alte Ministere și Departamente	29,0	23,1	1,3	1,4	1,4	1,0	1,1	1,0	1,1
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Propuneri

1. Elaborarea standardelor naționale pentru toate tipurile de spitale pentru utilizarea efectivă a fondului de paturi.
2. Ameliorarea continuă a conlucrării între asistența medicală primară și instituțiile spitalicești și evitarea dublării investigațiilor deja efectuate de către medicul de familie.
3. Micșorarea timpului acordat pentru investigare și diagnosticare cu folosirea rațională a serviciului consultativ – diagnostic existent la nivel raional.
4. Dezvoltarea serviciilor de îngrijiri comunitare și la domiciliu în fiecare raion al Republicii.
5. Utilizarea rațională a staționarelor de zi în Centrele de Sănătate pentru acordarea serviciilor medicale bolnavilor care nu necesită îngrijire specifică în staționar.
6. Crearea unui sistem echilibrat la nivel de raion a proceselor de centralizare-decentralizare a serviciilor medicale spitalicești, orientat spre satisfacția populației.
7. Intru utilizarea rațională a resurselor prevăzute pentru asistența medicală spitalicească de organizat secții (paturi sociale) pentru populația rurală care necesită îngrijiri medico-sociale.

Bibliografie

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova no. 668 din 17.07.03 „ Cu privire la aprobarea concepției reformării sistemului asistenței medicale din R. Moldova în condițiile economiei noi pentru anii 1997-2003”.
2. Sănătatea Publică în Moldova. Anuar statistic 1998-2007. Chișinău 1998-2007.
3. Тестемичану, Н.А., Тинтюк, Д.В. Пути сближения уровней стационарной помощи городскому и сельскому населению.
4. Tintiuc, D., Grossu, I. Sănătate Publică și Management. Chișinău 2007. 488 – 489p.